

BIZIDUNEN EXTINTZIO MASIBOAN MURGILDUTA GAUDELA OHARTARAZI DIGUTE HAMAIKAGARRENEZ

Nazio Batuen Erakundeak bildutako aditu talde batek txosten berri batean plazaratu du Lurra planetan bioaniztasunean "aurrekaririk gabeko" atzerakada gertatzen ari dela: milioi bat animalia eta landare espezie gal daitezke datozen hamarkadetan, esan du IPBES Ekosistemen Zerbitzuei eta Biodibertsitateari Buruzko Gobernu Arteko Plataformak. Aspalditik jotako alarmei berme akademikoa ezarri dien arren, ez da segurua munduak norabidea aldatuko duen.

 PELLO ZUBIRIA KAMINO

IPBESek, 50 bat herrialdeetako 145 adituk osatu duten gobernu arteko plataformak, hiru urtetan osatu du 1.800 orrialdeko txostena, egunotan entzundako mezu larria daramana: milioi bat animalia eta espezie dago epe laburrean desagertzeko arriskuan, Lurra daukan zortzi milioi espezieetatik bat. Baina txostenak kalkuluetatik bazter utzitako xomorroak gehitzen badizkiegu, orduan planetako lau espezieetatik bat dago galzorian. Esan nahi baita, horiek denak galdu egingo direla, ez delako batere probablea munduak industrializazioarekin eta globalizazioarekin daraman martxa ondoko urteetan aldatzea.

Robert Watson IPBES erakundeko zuzendariak esan du: "Gure eta gainontzeko espezieen bizitzak baldintzatzen ditu ekosistemen osasunak, eta inoiz baino azkarrago ari gara hondatzen ekosistema horiek". Alegia, espezie bizidunen desagertze edo *extintzio masibo* batean murgilduta gaudela, dagoeneko.

Biodibertsitatearen galeraren erantzukizuna ez dagokio soilik ingurumenari: garapenarekin, ekonomiarekin, segurtasunarekin eta balio sozial eta moralekin ere lotuta dago, adituen esanetan.

Aurreko txosten zientifikoek bezala, IPBESen honek ere lehen mailako erruduntzat dauka gizakiok lurzorua hondatzeko daukagun jokabidea: soro eta zelaiak hormigoiz estali, oihanak eraitsi, padurak lehortu... Horatara garamatzate populazio handitzeak eta gi-

zakien bizi mailaren hobetzea asetzeko planeta osoan nagusitu den nekazaritza industrialak.

Extintzio masiboaren beste lau zio nagusi ere aipatu dituzte adituek: natur baliabideen (meategiak, arrainak, oihanetako zuhaitzak) gehiegizko usiatzea, kutsadura orokortua (kimikoa batik bat), leku bakoitzeko espezieak suntsitzen dituzten exotiko inbaditzaileak eta, azkenik, klimaren aldaketa. "1980tik –diote adituek– negutegi eragineko gasen isurketak bi halakotu egin dira, Lurreko batez besteko tenperatura gutxienez 0,7°C berotu da eta plastikoen kutsadura hamarrez biderkatu da. 300-400 milioi tona metal astun, disolbagarri, lohi toxiko eta bestelako hondakin isurtzen dira munduko uretan".

Gainbehera larri hau gelditzeko oraindik aukera badagoela esan du IPBESeko buru Watsonek aurkezpen ofizialean: "Txostenak dio ez dela berandu auzi honetan gauzak beste modu batera egiten hasteko, baina orain hasi beharra dago, bai maila lokalean, bai globalean".

Hala ere, hori gerta dadin bete beharreko baldintzak kunplitzen zailak dirudite: "... baldin eta eraldaketa ekarriko duten aldaketak egiten badira, sistema osoa eta faktore teknologiko, ekonomiko eta sozialak kontuan hartuko dituztenak".

Baina, gainera, orain arteko oharrei munduko agente nagusiek jaramonik egin ez dietenez –honetan bezala klimaren aldaketaren alorrean eta beste as-

kotan-, herritarrak motibo gutxi dauka itzaropenerako.

Izaki bizidunen hondamendiari buruzko ohartarazpenak –zientziaren ikuspegi zorrotzetik egindakoak, alegia, bestelako katastrofismoak alde batera utzita- aspaldikoak dira. Askok ekologismo modernoaren amandretzat daukaten Rachel Carstonek 1962an "*Udaberri isila*" antologikoan azaldu zuen ordurako abian zegoela extintzio masiboa: "Amerikako Estatu Batuetako eremu gero eta zabalagoetan, hegaztien itzulerak iragarri gabe iristen da orain udaberria, eta, goizean goiz, isiltasun arrotza da nagusi lehen txori-kantuen edertasunak betetzen zituen egunsentietan. Txori-kantuen bat-bateko isiltze hori, gure munduari hegaztiak ematen dioten kolorearen, edertasunaren eta onuraren deuseztatze hori, bizkor eta maltzurki jazo da, eta eragin hori oraindik jasan ez duten herrietako biztanleak konturatu gabe". Baina munduak *business-as-usual* jarraitu du ondorengo 60 urteetan eta gaur txorien kanturik ezari gehitu zaio arrainik eza, erleen desagertzea, xomorroen suntsitzea...

EPEAK AGORTUTA, KALTEAK AGERIAN

Egunotan hedabide nagusiek grafiko eta irudi beldurgarriak beteta aipatu dute IPBESen txostena –astebeteren buruan ikus-entzuleei beste irudi are deigarriagoz ordezkatuta ahantzaraziko dizkietenez-; *Le Monde Diplomatique* aldizka-

ETXE-TXOLARREA

GIZAKIAREN BIZIMODURA
HAIN ONDO EGOKITUTAKO
TXORI HAU ERE DESAGERTZEN
ARI DA HIRIETAN BEZALA LANDA
EREMUKO HERRIETAN.

riak halako oroimen ariketa etsitu bat egin du bere webean, irakurgarritzat ekarriz aldizkarian bertan duela 50 edo 10 urte antzeko ohartarazpenez publikatutako artikuluak.

1970ean Jean Dorst ornitologoak *Diplo*-n plazaratu zuen “*Animalia eta landare espezie gehienak mehatxupean daude gizakiaren jokabidearen ondorioz*” eta bertan alarma jotzen zuen planetaren hondamendi biologikoaren aurrean, nabarmenduz fauna basatiaren atzerakadak adierazten zuela gizakia-ri ere helduko zitzaion hondamendia: “Horren azken biktimak geu izango baikara. Gure espeziea da, epe luzera, denetan mehatxatuena. Espero dezagun ez egia bihurtzea J.H. Fabre naturalistak esan zuen hura, gizakia desagertuko zela berak zibilizazio deitzen dion horren gehiegikeriek hilda”.

Egoerak okerragora eginik, askoz go-roago, 2007an, Alain Zecchinik idatzi zuen aldizkari berean: “*Biodibertsitatearen galerak mehatxatzen du gizadia*”. Tartean hau: “Baina gizakiak pleonexiak jota daude, behar dutena baino gehiago edukitzeko irrikak. Irrazional eta berekoiak dira, zeren eta naturaren ustiatzea ez baita oihaneke bilketaren pareko –honek baimentzen du baliabideen iraupena– baizik eta extraktibismoarena, meategi bat alea erauzi arte ustiatzea”.

Extintzio masiboan murgilduta gaudе, eta horren lekuko da adin bateko edozein herritar, umetan ikusitako hainbat txori edo xomorro bere begien aurrean desagertzen ikusi duelako. Euskal Herrian ere bai. Hedabide nagusiek IPBESen txostena ahotan zerabilten egun beretan Gaindegiak berretsi

zuen hartako puntu oso inportante bat, hemen bertan gertatzen ari dena: “Azken 28 urteetan aurreko historia osoan bezainbat lurzoru artifizializatu da Euskal Herrian”. Baina nori axola dio?

Egia da, Extinction Rebellion mugimendua hedatuz doa munduan: Frantzia pestiziden kontra *Mitxoletak nahi ditugu* kanpaina; ekologistek borrokan darraite; baserritar txiki asko hasi dira beren soroen bioaniztasuna sustatzeko ahaleginean... Baina IPBESeko adituen kontrara, askok uste dute hondamendia saihesteko beranduegi dela, biodibertsitatearen krisia datorrelako klimaren aldaketaren eta energia krisi sakonari eskutik oratuta eta, ondorioz, horien kontra borrokatzea utzi barik, martxan diren kalteetara egokitzen hasi behar dela: *Deep Adaptation*, sakoneko egokitzapena. ●

ZINKUNEGI OPTIKA

Hernani 23 · 20004 Donostia
T. 943 420 624
info@zinkunegioptika.com
www.zinkunegioptika.com